

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 72 0 Рс 057482 18 Рев
Бања Лука, 13.3.2019. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Јадранке Станишић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља С.М. из С., кога заступа др П.Б., адвокат из Б.Л., ..., против туженог КП „В.“ а.д. С., кога заступа С.Б., адвокат из Б.Л., ради заштите права из радног односа, вриједност спора 46.006,90 КМ, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 72 0 Рс 057482 18 Рсж од 30.5.2018. године, на сједници вијећа одржаној 13.3.2019. године донио је

РЈЕШЕЊЕ

Ревизија се усваја, пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 72 0 Рс 057482 18 Рсж од 30.5.2018. године и пресуда Основног суда у Градишци број 72 0 Рс 057482 16 Рс од 27.10.2017. године се укидају и тужба тужитеља одбацује.

Обавезује се тужитељ да туженом накнади трошкове поступка у износу од 1.620,00 КМ, у року од 30 дана под пријетњом принудног извршења, а преко овог износа (у износу од 120,00 КМ), захтјев се одбија као неоснован.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Градишци број 72 0 Рс 057482 16 Рс од 27.10.2017. године, тужени је обавезан да тужитељу исплати: на име неисплаћених плата за период од 1.5.2015. године до 31.5.2017. године, мјесечне износе назначене у изреци пресуде (укупно 46.006,90 КМ), са законском затезном каматом као у изреци пресуде, да тужитеља пријави на све видове осигурања и за исти период уплати припадајуће доприносе за пензијско и инвалидско осигурање и осигурање за случај незапослености и тужени је обавезан да тужитељу накнади трошкове поступка у износу од 1.781,84 КМ са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 72 0 Рс 057482 18 Рсж од 30.5.2018. године жалба туженог је дјелимично усвојена и првостепена пресуда преиначена у усвајајућем дијелу одлуке о трошковима тако, што је тужени обавезан да тужитељу, умјесто износа од 1.781,84 КМ, накнади трошкове у износу од 1.548,70 КМ, а у осталом дијелу је жалба одбијена и та пресуда у усвајајућем дијелу одлуке о главној ствари потврђена, а одбијен је захтјев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Тужени ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијана пресуда укине и предмет врати истом суду на поновно суђење или преиначи тако, да се тужбени

захтјев одбије и тужитељ обавезе на накнаду трошкова поступка према трошковнику исказаном на рочишту за главну расправу и за састав жалбе и ревизије.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија је основана.

Тужитељ захтјевом у тужби тражи исплату неисплаћене плате за период, мај 2015. године - мај 2017. године, са законском затезном каматом и уплату законских доприноса, за исти период.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, првостепени суд је на основу проведених доказа утврдио: да је по тужби тужитеља од 31.12.2013. године пресудом Основног суда у Градишци, број 72 0 Рс 038523 14 Рс од 28.9.2015. године, поништена као незаконита одлука туженог број 2849/13 од 22.11.2013. године о разрјешењу тужитеља са мјеста директора и да је тужени обавезан да тужитеља врати на рад и да му исплати накнаду плате за период, новембар 2013. године-април 2015. године и уплати законске доприносе за исти период; да је наведена пресуда потврђена пресудом Окружног суда у Бањој Луци, број 72 0 Рс 038523 16 Рсж од 17.6.2016. године, а пресудом Врховног суда Републике Српске број 72 0 Рс 038523 16 Рев од 22.3.2018. године, ревизија туженог је одбијена; да је тужитељ приједлогом за извршење од 13.9.2016. године код првостепеног суда покренуо извршни поступак, ради налагања враћања на рад и исплате накнаде плате, у ком поступку је суд дозволио извршење, рјешењем број 72 0 Рс 038523 16 И од 28.9.2016. године и да му је у извршном поступку исплаћена накнаде плата досуђена напријед наведеном правоснажном пресудом, а није враћен на рад код туженог; и да је тужитељ у овој парници поднио тужбу суду дана 11.4.2016. године, ради исплате неисплаћене плате за мај 2015. године – мај 2017. године, коју је финансијски вјештак Р.М. обрачунао у укупном износу од 46.006,90 КМ.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио, да се тужбени захтјев тужитеља за исплату накнаде плате за наведени период, темељи на тужби од 30.12.2013. године поднесеној у ранијој, правоснажно окончаној парници, па с обзиром на непоступање туженог по правоснажној пресуди од 28.9.2015. године у погледу обавезе враћања тужитеља на рад, да је иста основ за новчано потраживање у овој правној ствари, за коју је суд везан у овом предмету и да се слиједом тога, супротно приговору туженог, тужба тужитеља у смислу одредбе члана 271. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“, број 1/16), има сматрати благовременом. Из ових разлога је, прихватајући налаз финансијског вјештака и позивом на одредбу члана 130. („Службени гласник Републике Српске“, број 55/07-пречишћени текст, даље: раније важећи ЗР), првостепени суд је захтјев тужитеља усвојио.

Одлучујући о жалби туженог, за разлику од првостепеног суда, другостепени суд је становишта, да будући да је тужитељ у законском року из члана 215. Закона о извршном поступку („Службени гласник Републике Српске“ број 59/03 до 66/18, даље, ЗИП), тражио враћање на рад код туженог, да му припада право на накнаду плате од дана доношења незаконите одлуке о разрјешењу (22.11.2013. године), до истека мандата на мјесто директора (31.5.2017. године), па како му је иста исплаћена за раније досуђени период по пресуди од 28.9.2015. године која је постала правоснажна доношењем другостепене пресуде од 17.6.2016. године, да је са тим даном тужитељ имао дефинитивно сазнање о повреди права на исплату спорне накнаде плате и да се за благовременост тужбе (која је

поднесена 11.4.2016. године) за потраживања која су предмет ове парнице, има рачунати од дана доношења другостепене пресуде о правоснажном поништењу одлуке о разрјешењу тужитеља са мјеста директора. Сагласно томе, другостепени суд је жалбу туженог одбио и првостепену пресуду потврдио у односу на одлуку о главној ствари.

Нижестепене пресуде нису засноване на закону.

Ревизијом се правилно спори закључак судова о благовремености тужбе.

Тужба у радном спору, поред захтјева за утврђење незаконитости акта послодавца којим је повријеђено неко право радника, може садржавати и захтјеве за осуду на чинидбу, као што су: враћање радника на рад (радно правна реинтеграција), исплата накнаде изосталих плата и других накнада, јер поништење одлуке о престанку радног односа подразумјева радну реинтеграцију, а слиједом тога и исплату накнаде за период за који је раднику, доношењем незаконите одлуке о престанку радног односа, било онемогућено да ради. У овом случају тужитељ није тако поступио.

Тужитељ је за заштиту својих права, поводом престанка радног односа, благовремено поднио тужбу суду дана 31.12.2013. године, али само са захтјевом за утврђење да је незаконита одлука туженог од 22.11.2013. године о разрјешењу тужитеља са мјеста директора и њено поништење, за враћање на рад и исплату накнада плате коју би тужитељ остварио да је радио, закључно са 30.4.2015. године, који поступак је правоснажно завршен пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 72 0 Рс 032523 16 Рсж од 17.6.2016. године, док накнаду плате која је предмет овога спора није тражио све до подношења тужбе у овој парници, дана 11.4.2016. године.

Захтјев за исплату накнада и уплату законских доприноса, за даљи период од 1.5.2015. године до 31.05.2017. године, тужитељ је први пут поставио у овој тужби, која је суду поднесена дана 11.4.2016. године. Захтјев тужитеља из предметне парнице представља самосталан захтјев за заштиту једног од права из радног односа. Ради се, дакле, о радном спору, па да би се по тужби мериторно расправљало мора бити испуњена процесна претпоставка благовремености тужбе, на што суд пази по службеној дужности.

Одредбом члана 118. раније важећег ЗР (који овдје представља мјеродавно право, јер се примјењивао у вријеме повреде права тужитеља из радног односа), прописано је да радник који сматра да му је послодавац повриједио право из радног односа може да поднесе тужбу надлежном суду за заштиту тог права (став 1.). Тужбу за заштиту права радник може поднијети у року од једне године од дана сазнања за повреду права, а најдаље у року од три године од учињене повреде (став 2.). Наведени рок је преклузивног карактера и његово пропуштање доводи не само до губитка права на покретање радног спора, него и до губитка самог права које би у том спору било предмет заштите.

Рок из цитиране законске одредбе се рачуна од дана сазнања за повреду права, односно од дана када је радник сазнао да му је неко право ограничено, ускраћено или на други начин повријеђено. Према томе, погрешан је став другостепеног суда да се вријеме сазнања о повреди права у погледу исплата плата има везати за дан сазнања за коначан исход поступка о поништењу одлуке о отказу уговора о раду, на основу које је тужитељ престао радити код туженог.

Плата се исплаћује сваког мјесеца за остварени рад у претходном мјесецу, а остале накнаде мјесечно или периодично. Незаконитим престанком радног односа тужитељу је било ускраћено право да радом оствари мјесечне зараде у спорном периоду. Тужитељ је, по природи ствари и по основу и начину исплате плата и других накнада, за повреду права изостанком исплате, имао сазнања већ пријемом одлуке о разрјешењу са мјеста директора туженог, јер је тада већ знао да ће престати све исплате по основу рада. Према томе, тада је почео тећи рок прописан одредбом члана 118. раније важећег ЗР, у којем је тужитељ морао поднијети тужбу за заштиту права из радног односа, укључујући и исплату плата и накнада за спорни период.

Како је тужитељ предметну тужбу суду поднио по истеку законом прописаног рока, када је већ преклудиран у заштити својих права, а у приједлогу за извршење раније донесене правоснажне пресуде (од 17.6.2016. године) није, сагласно одредби члана 217. став 1, 2. и 3. ЗИП предложио да суд донесе рјешење, којим би одредио да му тужени (извршеник) исплати на име плате мјесечне износе доспјеле од правоснажности одлуке (чије се извршење тражи), па док поново не буде враћен на посао (а право на накнаду у посебном поступку, по ставу 6. овог члана, на што се у побијаној пресуди указује, може се остварити само по благовремено поднесеној тужби), тужба тужитеља је неблагоприятна, па је иста као таква одбачена, у смислу одредбе члана 67. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП)

Слиједом наведеног, а на основу одредбе члана 249. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Кад суд одлуку против које је поднијет правни лијек укине и одбаци тужбу, одлучиће о трошковима цијелог поступка (члана 397. став 2. ЗПП). Како је ревизија туженог усвојена и тужба тужитеља одбачена, а тужени је у трошковнику определијелио захтјев за накнаду трошкова поступка, тужитељ му је дужан накнадити трошкове поступка, за састав одговора на тужбу и заступање на припремном рочиште одржаном 23.5.2017. године и на главној расправи дана 18.9.2017. године, у износу од по 250,00 КМ (Тар. број 3. став 1. Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката „Службени гласник Републике Српске“, број 68/05, даље: АТ), на име одсуства из канеларије у износу од 120,00 КМ (Тар. број 9. АТ), састава жалбе и ревизије у износу од по 375,00 КМ (Тар. број 3. и 12.), што износи укупно 1.620,00 КМ (члан 386. став 1. ЗПП), а захтјев за накнаду трошкова превоза на два рочишта, на релацији Б.Л.-Г.-Б.Л. у укупном износу од 120,00 КМ је одбијен, јер долазак адвоката у сједиште суда, не спада у трошкове који су били потребни за вођење парнице (члан 387. став 1. ЗПП).

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић